

Monumentnummer*: 516866

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 18 september 2000
Kadaster deel/nr 82866/44

Woonplaats* Arnhem
Gemeente* Arnhem
Provincie* Gelderland

Locatiennaam Arnhem
Locatieomschrijving Spijkerkwartier

Kadastrale gemeente* Arnhem
Sectie* Q
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 4230

Omschrijving**

Inleiding:

Witgepleisterd HERENHUIS met een rijk geornamenteerde voorgevel, gebouwd ca. 1880 in eclectische stijl. Het huis is gelegen in de noordelijke gevelwand van de Parkstraat, één van de voornaamste straten in het Spijkerkwartier, een grotendeels in het laatste kwart van de 19de eeuw aangelegde woonwijk, waarvan het zuidelijk deel voornamelijk met herenhuizen is bebouwd. Het Spijkerkwartier ontleent haar naam aan het landgoed het "Geldersch Spijker", dat hier oorspronkelijk lag. In de Kastanjelaan staan nog twee hardstenen hekposten behorend bij de ingang van het landgoed, waarvan het huis lag op de plaats waar nu de kruising van de Parkstraat met de Prins Hendrikstraat ligt. De laatste eigenaresse van het landgoed Mej. H. Koops sloot in 1865 een overeenkomst met de Gemeente over de aanleg van een nieuwe straat over een deel van haar eigendom. Dit westelijk gedeelte van de Parkstraat, bebouwd tussen 1865 en 1872, eindigde in het oosten bij het oude landhuis. In 1878 verkocht Mej. Koops het landgoed aan de gemeente. Na afbraak van het landhuis werd de Parkstraat naar het oosten verlengd en een nieuwe, de Parkstraat kruisende, straat aangelegd tussen de Spijkerstraat en de Boulevard Heuvelink, de huidige Prins Hendrikstraat. De bebouwing van Prins Hendrikstraat, het middengedeelte van de Parkstraat en de noordzijde van het oostelijk gedeelte van de Parkstraat vond hoofdzakelijk plaats in de periode 1878-1889 en werd overgelaten aan particulieren. Mej. Koops betrok zelf het nieuw gebouwde hoekpand Parkstraat 47, dat zij Villa Gelders Spijker noemde. Parkstraat 51, gelegen in het oostelijk gedeelte van de Parkstraat, bezit een ondiepe voortuin, van het trottoir gescheiden door een later gemetseld muurtje. Aan de rechterzijde bevindt zich een osendrop. Opvallend is het in de voorgevel

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

opgenomen poortje met een oeil de boeuf erboven, dat toegang geeft tot een overdekte gang naar de achtertuin.

Omschrijving:

HERENHUIS op een rechthoekig grondplan met een uitbouw aan de achterzijde, bestaande uit een souterrain, twee bouwlagen en een zolderverdieping onder een afgeplat schilddak met opnieuw verbeterde Hollandse pannen. Het afgeplatte gedeelte loopt licht af naar beide zijden. Het voorschild bezit twee witgeschilderde houten dakkappen met 4-ruits stolpramen, bekroond door een hoofdstel met fronton.

De asymmetrisch ingedeelde VOORGEVEL, witgepleisterd en voorzien van schijnvoegen, telt drie traveeën van gelijke breedte en een smallere travee uiterst rechts. De twee middelste traveeën risaleren licht. De voorgevel bezit een hardstenen plint, waterlijsten, cordonlijsten en wordt afgesloten door een hoofdstel, bestaande uit een architraaflijst, een fries met velden en een vijftal voluutvormige consoles, die een gekorniste kroonlijst dragen. Voordeur en vensters zijn voorzien van een vlakke stucomlijsting met een geprofileerde rand die aan de bovenzijde bij de hoeken en in het midden uitspringt. Boven deze omlijstingen bevinden zich op de begane grond vlak gepleisterde velden met festoenen in reliëf en op de verdieping entablementen op triglif-achtige consoles, waarbij op het entablement boven de balkondeur in de linkertravee ook nog een fronton is geplaatst.

In de linkertravee geeft een stoep van vier hardstenen treden toegang tot de voordeur, een enkele rijk geornamenteerde paneeldeur, die overigens de indruk wekt dubbel te zijn, voorzien van gesneden neorenaissance motieven en twee ruiten met smeedijzeren roosters, waarin gietijzeren bloemmotieven zijn verwerkt. Een geprofileerd kalf scheidt de deur van het bovenlicht. Boven de deur bevindt zich een balkon op geornamenteerde voluutvormige consoles en voorzien van een balustrade met gesneden balusters en vierkante hoekpijlers met casementen. Een dubbele balkondeur met bovenlicht geeft toegang tot het balkon.

In de middelste travee bevinden zich twee vensters met schuiframen op de begane grond en op de verdieping, waarvan de onderdorpels zijn opgenomen in de waterlijsten. Onder de vensters bevinden zich velden tussen resp. consoles en (korte) pilasters. In de rechter travee bevindt zich op de begane grond een recht gesloten opening met een houten poortje en een in het pleisterwerk getrokken strek. Hierboven bevindt zich een rond oeil de boeuf in een vlak gepleisterde omlijsting met geprofileerde rand en voorzien van vier cartouche-achtige elementen met eier- en schelpmotieven. Het geheel bevindt zich op een vlak gepleisterd klokvormig veld, dat aan de onderzijde wordt afgesloten door een geprofileerde lijst, die weer rust op een festoen-achtig neorenaissance-motief. Het venster op de eerste verdieping is van hetzelfde type als de andere verdiepingvensters, maar dan de helft smaller.

In de plint bevinden zich twee souterrainvensters met 2-ruits stolpramen, afgesloten door een hardstenen latei met sluitsteen met diamantkop. De RECHTERZIJGEVEL is gepleisterd en blind.

De ACHTERGEVEL is witgepleisterd. In de hoek tussen de gevel en de uitbouw bevindt zich een veranda met dubbele paneeldeur. De achtergevel is voorzien van verscheidene vensters, deels met schuiframen en deels met vernieuwde ramen.

Het INTERIEUR bezit nog vele oorspronkelijke elementen zoals: een vestibule met marmeren vloer en trap en een lambrizing van marmer-imitatiewerk, een trap met een geornamenteerde eikehouten trappaal en leuning met gietijzeren spijlen, op beide verdiepingen kamers en suite met schuifdeuren, marmeren schouwen, vensterbanken op bewerkte consoles, vouwblinden en rijk geornamenteerde stucplafonds.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Waardering:

HERENHUIS uit ca. 1880.

- Van architectuurhistorisch belang als een goed en gaaf voorbeeld van een herenhuis in eclectische stijl met bijzondere esthetische kwaliteiten in de voorgevel zoals gave verhoudingen en een rijke ornamentiek.

- Van stedenbouwkundig belang als onderdeel van één van de voornaamste en meest gaaf bewaard gebleven straten in het Spijkerkwartier, een 19de-eeuwse wijk, waarvan het zuidelijk gedeelte voornamelijk met herenhuizen is bebouwd.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Woonhuis(K)

Functie

Woonhuis